

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kristin.skeppsby@regeringskansliet.se

Remissvar – SOU 2024:98 En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Svenska Gjuteriföreningen, 2025-0407

Svenska Gjuteriföreningen har tagit del av betänkandet "En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess" (SOU 2024:98) och vill härmed lämna följande synpunkter.

Sammanfattning av förslaget

- Utredningens huvudförslag syftar till att skapa en mer enhetlig, effektiv och rättssäker tillståndsprövningsprocess enligt miljöbalken genom att:
- Införa en gemensam och samordnad process för miljöbedömningar och tillståndsprövningar.
- Utse en prövningsmyndighet med huvudansvar för att samordna hela tillståndsprövningsprocessen.
- Tidsbegränsa handläggningen av vissa moment för att motverka onödiga dröjsmål.
- Förbättra dialogen mellan verksamhetsutövare och myndigheter, bland annat genom samråd i tidigare skeden.
- Stärka digitaliseringen av prövningsprocessen för att öka transparens och minska administration.

Svenska Gjuteriföreningens synpunkter

1. Stöd till en mer effektiv och samordnad process

Föreningen välkomnar ambitionen att effektivisera och samordna miljöprövningsprocessen. Långa handläggningstider och brist på förutsägbarhet har länge varit ett hinder för investeringar och utveckling i gjuteribranschen. En tydligare och mer transparent process är därför positiv.

2. Centralisering kan bidra till ökad rättssäkerhet och enhetlig tillämpning

Föreningen ser positivt på förslaget om att samla ansvar hos en huvudprövningsmyndighet. Många av våra medlemsföretag har idag erfarenhet av att olika tillsynsmyndigheter hanterar likartade ärenden på olika sätt, vilket skapar osäkerhet, fördröjningar och onödig administration. En mer centraliserad och samordnad struktur kan därför bidra till ökad förutsägbarhet, rättssäkerhet och likabehandling inom gjuteribranschen.

Samtidigt visar erfarenheter från branschen att centralisering riskerar att leda till längre handläggningstider och bristande förståelse för verksamhetens villkor om den inte kombineras med tillräckliga resurser och lokal expertis. Ett medlemsföretag beskriver hur en tidigare omorganisation, där tillståndsansvaret flyttades från Jönköping till Linköping, resulterade i att ingen handläggning skedde på över två år, trots att ett fullständigt underlag skickats in. Ingen personal flyttade med, och kompetensen kring modern gjuteriteknik saknades på den nya enheten. Liknande risker måste aktivt motverkas i den nya strukturen.

Förslag: Föreningen ser därför mycket positivt på att central samordning kombineras med möjligheter till lokal kunskapsinhämtning och resurssättning, exempelvis via kontaktpersoner med regional förankring och branschspecifik förståelse.

3. Tidsramar och processfrister är ett viktigt steg mot snabbare beslut

Införandet av tydliga tidsramar i tillståndsprocessen är mycket välkommet. För gjuteribranschen, som ofta står inför omfattande investeringar i ny teknik eller miljöförbättrande åtgärder, är förutsägbar och rimlig handläggningstid en förutsättning för att kunna agera snabbt och långsiktigt.

Förslag: Tidsfrister bör vara tydliga, följas upp systematiskt och kombineras med ansvarsfördelning mellan myndigheter för att undvika flaskhalsar i kedjan.

4. Digitalisering möjliggör effektivisering men kräver stöd

Föreningen ser positivt på den föreslagna digitaliseringen av prövningsprocessen. Effektiva digitala verktyg kan förbättra både transparens och kommunikation. Det är dock viktigt att lösningarna blir användarvänliga även för mindre företag med begränsade resurser och erfarenhet av digital tillståndshantering.

Förslag: Staten bör säkerställa att digitala lösningar är lättillgängliga och kompletteras med utbildningsinsatser och rådgivning riktad särskilt till små och medelstora företag.

5. Behov av branschspecifik kompetens

Det är av yttersta vikt att den föreslagna prövningsmyndigheten har tillgång till relevant teknisk och industriell kompetens, särskilt inom energiintensiv tillverkningsindustri som gjuterier.

Felbedömningar i prövningar kan annars få allvariga konsekvenser för såväl miljön som verksamheternas möjlighet att utvecklas.

Det är också avgörande att tillståndshandläggare är involverade i samrådsprocessen och kan agera rådgivande under ansökningsarbetet. I dag deltar ofta enbart tillsynsmyndigheten vid samråd, vilket skapar ett glapp mellan de riktlinjer som verksamhetsutövare får i ett tidigt skede och de krav som tillståndsmyndigheten senare ställer. Detta leder till oklara förutsättningar och onödiga fördröjningar, trots att ansökningar tas fram i nära samverkan med miljökonsulter, utifrån gällande lagstiftning och samråd.

Medlemmar uppger också att tillståndsmyndigheter ibland försöker framtidssäkra beslut genom att beakta ännu ej beslutade EU-direktiv, vilket ytterligare ökar osäkerheten.

Förslag: Säkerställ att prövningsmyndighetens handläggare har möjlighet och mandat att delta i samråd, samt att processerna utgår från gällande lag vid ansökningstillfället. Stärk kompetensstöd inom miljöprövning genom branschspecifika sakkunniga.

Sammanfattande bedömning

Svenska Gjuteriföreningen ställer sig i grunden positiv till utredningens ambitioner om att förenkla och effektivisera tillståndsprocesserna. Det är dock av största vikt att processen:

- Bygger på branschförståelse och teknisk kompetens,
- Tillåter lokal anpassning och kunskapsinhämtning,
- Genomförs med tydliga tidsramar och stöd till verksamhetsutövare,
- Samt att digitaliseringen genomförs med tillgänglighet och användbarhet i fokus.

Föreningen ser fram emot en fortsatt dialog kring hur processen kan utformas på ett sätt som gynnar både miljö och industriell utveckling.

2025-06-13

Svenska Gjuteriföreningen

Diana Bogic
Generalsekreterare

Håkan Herbertsson
Styrelseordförande